

Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Felindre – Crynodeb Archwilio Blynyddol 2025

Dyddiad cyhoeddi: Mehefin 2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Rhagair	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Archwilio canfyddiadau cyfrifon	7
Canfyddiadau archwilio perfformiad	10
Ansawdd archwilio	14
Rhagor o wybodaeth	15

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru na staff Swyddfa Archwilio Cymru'n derbyn unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth ar y ddogfen hon neu ddefnydd arall ohoni gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, neu unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes angen unrhyw un o'n cyhoeddiadau arnoch mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu drwy anfon neges e-bost i post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay

Rhagair

Adrian Crompton

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Mae'n bleser gennyf rannu fy Grynoded Archwilio Blynyddol ar gyfer Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Felindre (yr Ymddiriedolaeth). Mae'n crynhoi prif ganfyddiadau fy ngwaith archwilio yn 2025 a wnaed i gyflawni fy nghyfrifoldebau o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Rhoddais farn ar a oedd y cyfrifon wedi'u paratoi'n briodol ac a roddodd farn wir a theg, ym mhob agwedd faterol, ac a yw gwariant ac incwm wedi'u defnyddio at y dibenion a fwriadwyd ac yn unol â'r awdurdodau sy'n eich llywodraethu.

Mae fy nhîm archwilio hefyd wedi asesu a yw'r Ymddiriedolaeth wedi gwneud trefniadau priodol ar gyfer sicrhau economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei defnydd o adnoddau, ac wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Wrth wneud hynny, mae fy nhîm archwilio wedi ymgymryd â'm gwaith asesu strwythuredig blynyddol ac wedi adolygu'r cynnydd a wnaed gan yr Ymddiriedolaeth i weithredu ein [hargymhellion archwilio llywodraethu ansawdd 2022](#). Fel y nodir yn fy nghynllun archwilio, mae'r adolygiadau hyn wedi'u cynnal yn unol â [safonau Sefydliad Rhyngwladol y Goruchaf Sefydliadau Archwilio \(INTOSAI\)](#).

Mae'r canfyddiadau archwilio manwl ar gyfer pob un o'm hadolygiadau wedi'u nodi yn yr adroddiadau priodol y mae fy nhîm archwilio wedi'u cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio trwy gydol y flwyddyn. Mae'r adroddiadau archwilio perfformiad ar gael ar [wefan Archwilio Cymru](#) ac mae dolenni pellach ar gael yn y crynodeb.

Dylid rhannu'r Crynodeb Archwilio Blynyddol gyda'r Bwrdd. Yna byddaf yn rhoi'r crynodeb ar gael i'r cyhoedd ar [wefan Archwilio Cymru](#).

Hoffwn estyn fy niolchgarwch i staff yr Ymddiriedolaeth am eu cymorth a'u cydweithrediad trwy gydol fy archwiliad.

Cipolwg ar eich archwiliad

Derbyniais y cyfrifon drafft yn unol â'r dyddiad cau statudol ar 2 Mai 2025. Roedd ansawdd y cyfrifon drafft a'r papurau gwaith o ansawdd boddhaol.

Cyn y dyddiad cau statudol o 30 Mehefin 2025, cyhoeddais farn wirioneddol a theg heb gymhwysterau, a barn rheoleiddrwydd anghymwys. Cyhoeddais hefyd adroddiad sylweddol ar y cyfrifon. Roedd un camddatganiad heb ei gywiro yn y cyfrifon, ac fe wnaethom hefyd adrodd ar rai materion arwyddocaol eraill a gododd yn ystod y broses archwilio.

Canfu fy ngwaith archwilio perfformiad fod yr Ymddiriedolaeth yn parhau i fod yn ymrwymedig i dryloywder a gwella, ond mae angen canolbwyntio parhaus i sefydlogi'r Bwrdd, cryfhau effeithiolrwydd pwyllgorau, gwella adrodd, a chyflawni tryloywder llawn. Er bod cynllunio ariannol a llywodraethu ariannol yn parhau i fod yn gryf, mae angen gwelliannau pellach mewn rheoli risg, olrhain argymhellion, sicrwydd partneriaeth, a sut mae'r Ymddiriedolaeth yn datblygu, cymeradwyo ac adrodd ar gyflawni ei Chynllun Tymor Canolig Integredig.

Mae'r Ymddiriedolaeth wedi gweithredu un ar ddeg o'r deuddeg argymhelliad a wnaethom yn ein hadolygiad Adolygiad o Drefniadau Llywodraethu Ansawdd 2022 yn llawn. Fodd bynnag, ar gyfer rhai o'i blaenoriaethau ansawdd, mae angen i'r Ymddiriedolaeth ddiffinio'n glir y canlyniadau a'r mesurau llwyddiant a fwriadwyd.

Gwnaeth fy nhîm archwilio sawl argymhelliad i'r Ymddiriedolaeth a oedd yn canolbwyntio ar gryfhau tryloywder y Bwrdd, cefnogi trawsnewid, ac olrhain camau gweithredu i liniaru risg a mynd i'r afael ag argymhellion.

Mae rhywfaint o waith heb ei wneud o hyd o'm Cynllun Archwilio dyddiedig Mawrth 2025. Mae fy nhîm yn disgwyl cwblhau'r gwaith hwn erbyn Medi 2026.

Archwilio canfyddiadau cyfrifon

Mae paratoi cyfrifon blynyddol yn rhan hanfodol o ddangos stiwardiaeth arian cyhoeddus. Mae'r cyfrifon yn dangos perfformiad ariannol y sefydliad ac yn nodi ei asedau net, costau gweithredu net, enillion a cholledion, a llif arian. Mae fy archwiliad blynyddol o'r cyfrifon hynny yn rhoi barn ar a yw'r cyfrifon wedi'u paratoi'n briodol ac yn rhoi golwg wir a theg, ym mhob agwedd sylweddol, a'r defnydd priodol ('rheoleiddrwydd') o arian cyhoeddus.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau wrth archwilio'r cyfrifon yn fy nghyhoeddiad [Datganiad o Gyfrifoldebau](#), sydd ar gael ar wefan [Archwilio Cymru](#).

Cyflwynwyd y cyfrifon drafft i'w harchwilio ar 2 Mai 2025. Roedd hyn yn unol â'r dyddiad cau a osodwyd gan Lywodraeth Cymru. Roedd ansawdd y cyfrifon drafft a gyflwynwyd ar gyfer archwilio yn gyffredinol yn dda er ein bod wedi profi oedi wrth dderbyn Adroddiad Atebolrwydd sy'n cydymffurfio.

Fy marn archwilio

Rhaid i mi adrodd materion sy'n codi o fy ngwaith i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu i'w hystyried cyn i mi gyhoeddi fy marn archwilio ar y cyfrifon. Adroddais y materion hyn yn fy Adroddiad Archwilio Cyfrifon i'r Pwyllgor Archwilio ar 24 Mehefin 2025, ac i'r Bwrdd ar 26 Mehefin 2025.

Gwir a theg

Gwnaed nifer o newidiadau i'r cyfrifon drafft sy'n deillio o fy ngwaith archwilio.

Roedd un camddatganiad heb ei gywiro yn ymwneud â gwall camddosbarthu o £0.93 miliwn rhwng darpariaethau tymor hir a thymor byr. Ni chafodd hyn unrhyw effaith ar sefyllfa gau'r Ymddiriedolaeth.

Adroddais hefyd ar y materion canlynol:

- Yr oedi a brofwyd wrth dderbyn Adroddiad Atebolrwydd yr Ymddiriedolaeth;
- Profwyd oedi wrth i'r Ymddiriedolaeth fynd i'r afael â rhai o'n hymholiadau archwilio, yn enwedig mewn perthynas â maes cyfrif Eiddo, Offer ac Offer; a

- Nid oedd digon o dystiolaeth archwilio yn bodoli i gadarnhau bod Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo'n ffurfiol rai penodiadau uwch interim yn unol â Chylchlythyr Iechyd Cymru (WHC/2024/013).

Nid oedd fy ngwaith yn nodi unrhyw wendidau materol mewn rheolaethau mewnlol ond gwnes bum argymhelliad yn ymwneud â rhai meysydd i'w gwella ym mhrosesau cynhyrchu cyfrifon a rheolaethau TG yr Ymddiriedolaeth. Bydd cynnydd yn erbyn yr argymhellion hyn yn cael ei fonitro yn ystod archwiliad y flwyddyn nesaf.

Daeth i'r casgliad bod cyfrifon yr Ymddiriedolaeth wedi'u paratoi'n briodol ac yn gywir yn sylweddol a chyhoeddi barn archwilio anghymwys arnynt.

Adroddiad sylweddol

Cyhoeddais adroddiad sylweddol i'r Senedd yn nodi'r pryderon llywodraethu a godwyd gan yr Ymddiriedolaeth ynglŷn â'i chyrrff cynhaliol a'r adolygiad cysylltiedig, a pharhaus, sy'n cael ei gynnal gan Lywodraeth Cymru i hyn. Byddaf yn dilyn hyn ac yn ystyried pa waith, os o gwbl, y mae angen i mi ei wneud yn y maes hwn ar gyfer 2026 yn dilyn adolygiad o adroddiad Llywodraeth Cymru.

Rheoleidd-dra

Caniateir i'r Ymddiriedolaeth dderbyn incwm a gwariant mewn ffyrdd sy'n dilyn y rheolau a osodwyd gan yr awdurdodau sy'n ei llywodraethu.

Ymhellach, lle nad yw Ymddiriedolaeth yn cyflawni cydbwysedd ariannol, mae ei gwariant yn fwy na'i phwerau i wario ac felly mae'n rhaid i mi gymhwyso fy marn rheolaidd.

Cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth ei dyletswydd ariannol gyntaf i dorri hyd yn oed dros gyfnod o dair blynedd a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2025. Roedd yr holl drafodion ariannol materol eraill yn unol â'r awdurdodau ac fe'u defnyddiwyd at y dibenion a fwriadwyd, felly rwyf wedi cyhoeddi barn ddiamod ar reoleiddrwydd y trafodion ariannol yng nghyfrifon 2024-25 yr Ymddiriedolaeth. Cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth ei hail ddyletswydd ariannol i gael cynllun tair blynedd cymeradwy.

Cyfrifon Llywodraeth Gyfan

Fe wnes i hefyd adolygiad o ffurflen Cyfrifon y Llywodraeth Gyfan. Daeth i'r casgliad bod y wybodaeth cydgrynhoi gwrthbarti yn gyson â sefyllfa ariannol yr Ymddiriedolaeth ar 31 Mawrth 2025 a bod y ffurflen wedi'i pharatoi yn unol â chyfarwyddiadau'r Trysorlys.

Canfyddiadau archwilio perfformiad

Asesiad strwythuredig

- 1 Edrychodd fy nhîm ar ba mor dda y mae'r Ymddiriedolaeth yn cael ei llywodraethu ac a yw'n gwneud y defnydd gorau o'i hadnoddau.
- 2 Gwelais fod tryloywder yn gyffredinol yn dda i fusnes cyhoeddus y Bwrdd, ond mae angen cyfiawnhad cliriach ar gyfer eitemau a glywed gan y Bwrdd yn breifat. Roedd oedi hefyd i gyhoeddi rhai papurau pwyllgor a chofnodion heb eu cadarnhau yn 2025. Mae'r Ymddiriedolaeth wedi adolygu ei strwythur pwyllgor presennol a'i chynlluniau i weithredu ac ymgorffori strwythur diwygiedig a gwella blaengynllunio i ganolbwyntio ar flaenoriaethau allweddol. Yn ystod 2025 ac i ddechrau 2026, bu newidiadau sylweddol i aelodau gweithredol ac anweithredol y Bwrdd. Disgwylir mwy o newidiadau yn ystod 2026. Mae'r Ymddiriedolaeth yn datblygu Cynllun Datblygu Bwrdd mewn ymateb. Cryfaodd yr Ymddiriedolaeth ei monitro o Gylchlythyrau Iechyd Cymru ar ôl colli diweddariad SACT (Therapi Gwrth-Ganser Systemig) 2024.

- 3 Mae trefniadau sicrwydd yn gwella. Mae adrodd ar risgiau strategol yn gryfach ac mae craffu yn effeithiol, ond nid yw camau gweithredu risg corfforaethol yn cynnwys¹ dyddiadau targed SMART yn gyson. Mae adrodd perfformiad wedi gwella trwy adrodd ar sail eithriadau, ond mae ansawdd y naratif yn amrywio, ac nid yw gweithredoedd/amserlenni bob amser yn ddigon clir i dystiolaeth o lwybr a chyflawni. Mae olrhain argymhellion archwilio yn gyffredinol yn effeithiol, ond mae rhai camau yn llithro y tu hwnt i'r dyddiadau y cytunwyd arnynt. Fodd bynnag, mae adrodd cynnydd ar argymhellion ansawdd a diogelwch ar hyn o bryd yn rhy uchel ac mae angen iddo nodi camau gweithredu ac amserlenni ar gyfer eitemau hwyr.
- 4 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gael cyfeiriad strategol hirdymor clir a dull cynllunio sefydledig, wedi'i gefnogi gan strategaethau galluogi a gweithio mewn partneriaeth sy'n tyfu. Fodd bynnag, er mwyn cryfhau sicrwydd y Bwrdd, mae angen gwella sut mae cynlluniau yn mynegi a thystiolaeth effeithiau a chanlyniadau arfaethedig, nid gweithredoedd yn unig. Mae angen iddo hefyd sicrhau goruchwyliaeth gyson Bwrdd a phwyllgor o adrodd cyflawni trwy gydol oes y Cynllun Tymor Canolig Integredig (IMTP).
- 5 Mae llywodraethu ariannol yn gryfder. Mae'r Ymddiriedolaeth wedi cyflawni dyletswyddau ariannol allweddol, yn cynhyrchu adroddiadau cyllid o ansawdd uchel, ac mae'r Bwrdd yn dangos craffu effeithiol. Fodd bynnag, mae cyflawni cynilion a rhagdybiaethau cyllido yn gynhenid yn cario risg yn yr hinsawdd ariannol bresennol.
- 6 Fe wnes i saith argymhelliad sy'n canolbwyntio ar:
  - wella tryloywder y Bwrdd trwy ddiweddarau'r wefan gyda phapurau pwyllgor, a datblygu mecanwaith adolygu i sicrhau bod trafodaethau a glywir yn breifat yn briodol;

¹ Specific, mesuradwy, cyraeddadwy, perthnasol, ac yn seiliedig ar amser.

- wella tryloywder cydymffurfio â Chylchlythyrau Iechyd Cymru a rhybuddion diogelwch pwysig;
- gyflwyno mecanwaith wedi'i gofnodi a thryloyw ar gyfer croesgyfeirio materion rhwng pwyllgorau;
- sicrhau bod digon o drefniadau cymorth newid a thrawsnewid i gefnogi staff drwy newid;
- sicrhau bod gan bob camau gweithredu i fynd i'r afael â risgiau ddyddiadau targed clir;
- wella olrhain argymhellion ansawdd a diogelwch; a
- sicrhau cyhoeddi'r IMTP yn amserol ar wefan yr Ymddiriedolaeth.

Gwella llywodraethu ansawdd

- 7 Edrychodd fy nhîm ar y cynnydd adolygedig a wnaed gan yr Ymddiriedolaeth i weithredu'r deuddeg argymhelliad yn fy Adolygiad 2022 o Drefniadau Llywodraethu Ansawdd .
- 8 Canfyddais fod yr Ymddiriedolaeth wedi gweithredu pob un ond un o'r argymhellion yn llawn, gyda chynnydd nodedig wedi'i wneud ar yr un argymhelliad sy'n weddill sy'n dal ar y gweill. Mae gwelliannau sylweddol yn amlwg yn ymagwedd yr Ymddiriedolaeth at sicrhau ansawdd a diogelwch, sefydlu blaenoriaethau ansawdd clir, a phrydlondeb gwybodaeth am ansawdd a diogelwch.
- 9 Mae'r Ymddiriedolaeth yn gwneud cynnydd i ddeall profiad staff ac wedi datblygu fframweithiau a mentrau i alluogi a chefnogi staff i siarad yn ddiogel.
- 10 Mae'r Ymddiriedolaeth wedi gwneud cynnydd sylweddol i wella'r wybodaeth am y risgiau gweithredol sy'n cael ei chyflwyno i gyfarfodydd. Mae'r gwelliant mewn gwybodaeth yn cefnogi herio da a chraffu ar risgiau.
- 11 Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi gwneud cynnydd sylweddol wrth weithredu ei dyletswyddau statudol ar ansawdd a gonestrwydd.
- 12 Nid wyf wedi gwneud unrhyw argymhellion newydd.

Mae gwaith archwilio perfformiad yn dal i fynd rhagddo

Ar adeg yr adrodd, roedd yr adolygiadau canlynol yn dal i fynd rhagddo yn yr Ymddiriedolaeth:

- adolygiad o drawsnewid digidol (Cynllun Archwilio 2024); ac
- adolygiad o reoli ystadau (Cynllun Archwilio 2025).

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru yn un llwyr. Rydym ni'n credu bod a wnelo ansawdd archwilio â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio model tair llinell sicrwydd i ddangos sut yr ydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlynu a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Creffir yn annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr ac mae Cadeirydd ein Bwrdd yn gweithredu fel dolen gyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio 2024](#).

Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- - Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Platform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y broblem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Rhagor o wybodaeth

Mae gan Archwilio Cymru ystod o wybodaeth arall i gefnogi'r gwaith o graffu ar gyrff cyhoeddus Cymru ac i'w cynorthwyo i barhau i wella'r gwasanaethau a ddarperir i bobl Cymru.

Ewch i'n gwefan i ganfod:

Ein cyhoeddiadau sy'n cwmpasu ein gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i gael dealltwriaeth well am dueddiadau mewn gwariant cyhoeddus

Manylion ein gwaith a'n digwyddiadau Arfer Da gan gynnwys rhannu arfer a mewnwleidiadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio

Ein cylchlythyr sy'n darparu diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.